

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ АПН УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Головне управління освіти і науки
Черкаської облдержадміністрації
Черкаський обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних працівників
Інститут соціальної та мистецької освіти
Лабораторія «Проблеми сільської школи»
Шевченківська спеціалізована ЗОШ - інтернат з поглибленим вивченням
предметів гуманітарно-естетичного профілю

РОЛЬ ЕДУКАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА У ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ СІЛЬСЬКОЇ ШКОЛИ

*Матеріали Міжнародної
науково-практичної конференції
м. Умань, 4-5 жовтня 2007 року*

Умань
РВЦ «Софія»
2007

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ АПН УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Головне управління освіти і науки
Черкаської облдержадміністрації
Черкаський обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних працівників
Інститут соціальної та мистецької освіти
Лабораторія «Проблеми сільської школи»
Шевченківська спеціалізована ЗОШ - інтернат з поглибленим вивченням
предметів гуманітарно-естетичного профілю

РОЛЬ ЕДУКАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА У ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ СІЛЬСЬКОЇ ШКОЛИ

*Матеріали Міжнародної
науково-практичної конференції
м. Умань, 4-5 жовтня 2007 року*

Умань
РВЦ «Софія»
2007

Редакційна колегія:

Побірченко Н.С. (головний редактор), Бібік Н.М., Біда О.А., Вашуленко М.С.,
Мартинюк М.Т., Мелешко В.В., Попиченко С.С., Савченко О.Я., Терещенко Л.Д.,
Фещенко О.В., Чепка О.В. (заступник головного редактора), Чепурна Н.М., Якимчук
Б.А.

Рецензенти:

Бех І.Д. – дійсний член АПН України, доктор педагогічних наук, професор;
Бібік Н.М. – дійсний член АПН України, доктор педагогічних наук, професор;
Пуховська Л.П. – доктор педагогічних наук, професор.

*Рекомендовано до друку вченою радою
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини
(протокол № 1 від 31 серпня 2007 р.)*

Роль едукативного середовища у підготовці вчителя сільської школи:
Матеріали Міжнародн. наук.-практ. конф.: м. Умань, 4-5 жовтня 2007 року /
Ред. кол.: Н.С. Побірченко (гол. ред.) та інші. – Умань: РВЦ «Софія», 2007. –
160 с.

У матеріаліх Міжнародної науково-практичної конференції розкривається роль
едукативного середовища у підготовці та діяльності вчителя сільської школи.

ЗМІСТ
СЕКЦІЙНІ ЗАСІДАННЯ

Секція № 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНО-ВІХОВНОГО СЕРЕДОВИЩА СІЛЬСЬКОЇ ШКОЛИ.....	18
<i>Кочубей Т. Д.</i> <i>Передумови формування освітнього та наукового середовища в період українського бароко.....</i>	18
<i>Гасвська Л. А.</i> <i>Система управління освітою після здобуття Україною незалежності.....</i>	20
<i>Коляда Н.М.</i> <i>Дитячий рух як інститут соціалізації особистості.....</i>	21
<i>Радченко І.</i> <i>Деякі передумови розробки і організації візуального едукаційного середовища.....</i>	23
<i>Добрянський І. А.</i> <i>Методологія психолого-педагогічних науково-емпіричних досліджень: діалогічний підхід.....</i>	25
<i>Осадченко І. І.</i> <i>Психолого-педагогічні основи спілкувального середовища студентів.....</i>	27
<i>Фицик І. Д.</i> <i>Особливості посткомуністичного переходу в Україні.....</i>	28
<i>Синицін В.М</i> <i>Православна культура як світоглядна вертикаль сучасної традиційної освіти...30</i>	30
<i>Скрипник Н. І.</i> <i>Формування толерантної особистості у дошкільному віці.....</i>	32
<i>Балдинюк О. Д.</i> <i>Художньо-мистецьке середовище як фактор формування комунікативного досвіду молодшого школяра.....</i>	34
<i>Яворський А. А.</i> <i>Освітній простір педагогічної практики.....</i>	36
<i>Бутенко О. Г.</i> <i>Народна педагогіка та сучасна психолого-педагогічна наука про ідеал матері.....</i>	37
<i>Іванчук Г. П.</i> <i>Проблема особистості у контексті її саморозвитку.....</i>	39

<i>Гнезділова К. М.</i>	
<i>Різноманітність підходів до розгляду наступності навчання.....</i>	<i>40</i>
<i>Бабій І.В.</i>	
<i>Духовне виховання особистості в українській сучасній педагогіці.....</i>	<i>41</i>
<i>Каптур Г. А.</i>	
<i>Етнопедagogічні засади формування мовленнєвих умінь і навичок молодших школярів.....</i>	<i>43</i>
<i>Сербіновська Н.</i>	
<i>Вплив виховного середовища на формування несвідомої сфери психіки особистості.....</i>	<i>45</i>
<i>Ткачук М.</i>	
<i>Виховний потенціал середовища як фактор національного становлення особистості.....</i>	<i>46</i>
<i>Новаківський О.</i>	
<i>Погляди А. Макаренка на проблему формування здорового способу життя школярів.....</i>	<i>48</i>
<u>Секція № 2</u>	
СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ ЦІЛЬОВОГО СЕРЕДОВИЩА В СІЛЬСЬКІЙ ШКОЛІ.....	50
<i>Мелешко В. В.</i>	
<i>Модель сільської школи: орієнтир у перспективу.....</i>	<i>50</i>
<i>Терещенко Л. Д.</i>	
<i>Формування цільового середовища в школі-інтернаті.....</i>	<i>54</i>
<i>Сорич І. В.</i>	
<i>На шляху до успіху»(З досвіду організації навчально-виховного процесу).....</i>	<i>60</i>
<i>Грицай О.Д.</i>	
<i>Таоримо мистецтво.....</i>	<i>64</i>
<i>Скрипник Г. Л.</i>	
<i>Співтворчість у виховній діяльності класних керівників та викладачів мистецького факультету.....</i>	<i>67</i>
<i>Лисенко Г. Ф.</i>	
<i>Учнівська діяльність, або форми роботи вчителя.....</i>	<i>70</i>

Прісич Н. М., Демченко Л. В. <i>Гармонійний розвиток учнів та реалізація його в позакласний час</i>	72
Берладин О. А., Біда О. А. <i>Проблеми навчання обдарованих дітей сільської малокомплектної школи</i>	75
Захаренко С. О., Карапузова Н. Д., Орлова Н. В. <i>Шляхи реалізації завдання утвердження загальнолюдських цінностей в сахнівській школі</i>	76
Ченка О.В. <i>Специфіка едукативного середовища в освітньому комплексі "Школа – дошкільний навчальний заклад"</i>	77
Ищенко Л. В. <i>Організація екологічного виховання старших дошкільників та молодших школярів НВК „Школа – дитячий Садок”</i>	79
Кравчук М. С. <i>Історія та становлення сахнівської авторської школи О.А. Захаренка</i>	80
Бегас Л. Д. <i>Екологічне виховання дошкільників</i>	82
Грицак В.Б <i>Школа дитячої радості і щастя</i>	84
Збожжиська Н. Г. <i>Розвиток музично-слухових уявлень та темброві звукові характеристики</i>	85
Біда Т. П. <i>Шляхи вдосконалення екологічної освіти в школах Великої Британії та України</i>	87
Поліщук О. <i>Мова творів В. Винниченка як джерело збагачення словникового запасу школярів</i>	89
Шульга С. І. <i>Засоби екологічного виховання в школі здоров'я</i>	91
Драган С. , Пономарьов Ю. <i>Деякі аспекти формування й розвитку музичних здібностей в учнів загальноосвітніх шкіл</i>	92
Кравцова Т. О. <i>Вивчення дитини як підготовка вчителя до створення розвивального середовища для розвитку обдарованих і талановитих дітей</i>	94

Совгіра С. В. <i>Реалізація екологічної освіти учнівської молоді у еколого-натуралістичному центрі.....</i>	96
---	----

Секція № 3

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ДО СТВОРЕННЯ РОЗВИВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ОБДАРОВАНИХ І ТАЛАНОВИТИХ ДІТЕЙ.....

Ткачук Л. В. <i>Підготовка майбутнього вчителя до виховної роботи.....</i>	100
--	-----

Коваленко Є.І., Останіна Н. С. <i>Організація клубів для учнівської молоді на Чернігівщині.....</i>	102
---	-----

Г'ясецька Н. А., Шпильова М. <i>Діяльність майбутнього вчителя у валеологічному навчально-виховному середовищі.....</i>	104
---	-----

Пріма Р. М., Семенюк М. П., Манжесій Н. М. <i>Мотиваційний компонент у професійному становленні майбутнього педагога.....</i>	106
---	-----

Священко З.В. <i>Роль музею історії Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини у вихованні студентської молоді.....</i>	108
--	-----

Шуляк С. А. <i>Використання творчого доробку Євгена Гуцала („Сто віршів для дітей”) у системі дошкільної освіти.....</i>	110
--	-----

Фуркало В.С. , Фуркало В. І. <i>Формування національної свідомості студентів засобами релігієзнавчого курсу.....</i>	112
--	-----

Лаухіна І. С. <i>Релігійна освіта учнів шкільного віку на сході Франції.....</i>	115
--	-----

Зарудник Н. І. <i>Феномен Вікіпедії-Відповіді в повелі О. Де “В обороні життя”.....</i>	116
---	-----

Повірюченко О.М. <i>Концептуальні засади підготовки вчителів у контексті реформування національної системи освіти.....</i>	117
--	-----

Солода Н. М. <i>Розроблення інтегративних форм навчання на заняттях суспільних дисциплін в навчальному закладі.....</i>	119
---	-----

Кривачук І. В. <i>Питання етикетування у середовищі Інтернет: формування етики комп'ютерної.....</i>	
--	--

грамотності у майбутніх учителів початкових класів.....	121
Мотрич Л. К. <i>Навчально-виховне середовище майбутнього педагога.....</i>	123
Данилевич Л. А., Діхтяренко С. Ю. <i>Психологічний підхід до розвитку обдарованої особистості.....</i>	124
Коржє Ю. М. <i>Застосування інтерактивних технологій навчання у вищих навчальних закладах І–ІІ рівня акредитації.....</i>	126
Малишевська І. А. <i>Оптимізація процесу навчання читання школярів з тяжкими порушеннями мовлення.....</i>	128
Мушка О. Я. <i>До проблеми розвитку творчих здібностей майбутнього вчителя образотворчого мистецтва.....</i>	130
Бойко Ю. С. <i>Художнє естетичне виховання – один із шляхів підвищення загальної культури школярів.....</i>	131
Бордун Л. С., Дзюсь Г. М., Корінчак Л. М. <i>Психолого-педагогічні аспекти профілактики вїл, снїду серед студентської молодї.....</i>	133
Кучай О. В. <i>Роль авторських комп'ютерних програм для студентів ВНЗ щодо застосування в школі.....</i>	135
Денисюк І. А. <i>Вивчення творчостї українських педагогів-просвітителїв в едукaцїйному процесї вищої школи.....</i>	138
Дейнюк А. М., Чосїк Л. Я. <i>Роль новїтнїх інформацїйних технологїй навчання у пїдготовцї майбутнїх учителїв початкової школи</i>	139
Комар О.А. <i>Модернїзацїя професїйної освїти: Інтерактивний пїдхїд.....</i>	141
Секцїя № 4 СОЦІОКУЛЬТУРНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ.....	143
Безлюдний О. І. <i>Роль фостерних сїмей в опїкуванні дїтьми, позбавленими батькївського спїлкування в США.....</i>	143

Балдинюк Д. І., Балдинюк Н. А. <i>Створення виховного соціокультурного середовища як шлях педагогічного впливу на становлення особистості майбутнього вчителя.....</i>	143
Печенко І. П. <i>До питання організації соціально-педагогічної діяльності в сільських закладах освіти.....</i>	147
Мартиненко Л. Б. <i>Моральні цінності як фактор розвитку особистості.....</i>	149
Скоропад І. В. <i>Значення соціокультурного середовища у розвитку особистості.....</i>	150
Коробчук С. А. <i>Вивчення ліричної поезії на уроках читання.....</i>	151
Бойченко В. В. <i>Зарубіжний досвід виховання толерантності в процесі полікультурної освіти.....</i>	152
Кравченко О. <i>Розвиток особистості Пантелеймона Куліша в умовах соціокультурного середовища 40-х рр. ХІХ ст.....</i>	154
Чорна О. <i>Роль вчителя у вихованні в молодших школярів шанобливого ставлення до людей.....</i>	155
Зіньков Г. В. <i>Традиції воїнського виховання в дореволюційній Росії.....</i>	157
Бондарчук Г. П. <i>Навчально-виховне середовище школи як фактор соціалізації учня.....</i>	159

обов'язкового відвідування уроків "Релігії".

15 листопада 1997 р. у рамках симпозіуму з теми "Релігійне навчання у громадській школі, що був організований Страсбурзьким Центром Соціологічних досліджень та суспільної діяльності, та у звіті ректору Страсбурзької Академії з теми "Релігійне навчання у громадських закладах" Страсбурзької Академії (1997р.) були оприлюднені дані, згідно яких у 1996-1997 рр. заняття з релігії відвідували 81% учнів ельзаських початкових шкіл, 49% – учнів коледжів і тільки 10% – ліцеїстів. Як бачимо, серед старших за віком учнів кількість тих, хто вивчає "Релігію", є найменшою. В Мозелі ця різниця є ще відчутнішою: "Релігію" вивчають 96% учнів коледжів і лише 4%– ліцеїстів (1996-1997 рр.) [3].

В 2002-2003 рр., за даними ректорату Страсбурзького університету, в Ельзасі на релігійне навчання записалося 30,4%; учнів коледжів, для Мозеля цей показник відповідно становить 23,6%.

В колежах Ельзасу відсоток відвідування релігійного навчання є тим вищим, чим більше учнів європейського походження там навчається. Наразі наявність учнів-вихідців з мусульманських країн змінює зазначений показник у бік зниження, оскільки у школах Ельзас-Мозеля немає призначених для цих учнів релігійних курсів. У той же час опитування, проведене у 1998 році газетою "Dernières nouvelles d'Alsace" сумісно із Страсбурзьким науково-дослідним комерційним інститутом, показало, що 7% населення Ельзас-Мозеля становлять мусульмани. І це наштовхує на роздуми про нерівні можливості і несправедливість по відношенню до цієї групи населення, діти-вихідці з якої не мають змоги вивчати в школі іслам як релігію свого народу [4].

У звіті Стазі якраз йдеться про те, що в Ельзас-Мозелі вивчення мусульманської релігії має бути запропоноване учням на тих же підставах, що й вивчення інших релігій.

Той факт, що 81% учнів ельзаських початкових шкіл відвідує уроки релігії, показує, що більшість родин схвально ставляться до наявності цих уроків у шкільному розкладі. Навіть батьки, які не мають зв'язку з жодною релігійною організацією і не визначились у своєму ставленні до релігії, сподіваються, що релігійне навчання сприятливо позначиться на вихованні їхніх дітей [5:19]. У той же час зменшення кількості учнів, які відвідують відповідні заняття, мірою їх дорослішання, говорить про те, що молодь не є однотайною з батьками у цьому питанні. І, хоча Ельзас-Мозель вирізняється з-поміж інших регіонів Франції як релігійно активний регіон, його також торкається криза міжгенераційного зв'язку та взаємопорозуміння.

Список використаних джерел

1. Звіт з питань застосування принципу світскості в Французькій Республіці, наданий президентові 2 грудня 2003 року. Paris. La documentation française, 2004.
2. Jean-Paul Willaime, "Le Religieux dans la commune. Les regulations locales du pluralisme religieux en France" (corige avec Franck Fregosi), Geneve, Labor et Fides, 2001.
3. Міністерство культури, Міністерство національної освіти вищого навчання та наукових досліджень, Forme et sens. Colloque sur la formation a la dimension religieuse du patrimoine culturel. Ecole du Louvre, Paris, La Documentation française, 1997.
4. L'enseignement du fait religieux, Actes du seminaire national interdisciplinaire organise a Paris les 5, 6 et 7 novembre 2002, Paris, Direction de l'enseignement scolaire /SCERE, CRD academique de Versailles, 2003.
5. Jean-Paul Willaime, "Ecole et religions. Representations et attentes", у: La Culture religieuse a l'ecole (dir. Francis Messner), Paris, Editions du Cerf, 1995, pp. 17-35.

Наталія Зарудка

ФЕНОМЕН ВИКЛИКУ-Й-ВІДПОВІДІ В НОВЕЛІ О.ДЕ "В ОБОРОНІ ЖИТТЯ"

В новелі О.Де "В обороні життя" смерть постає як межева ситуація.

У сучасній філософії є, так званий, "феномен Виклику-й-Відповіді": буття постає перед людиною проблемою, яка є свого роду викликом, що на нього має бути відповідь. Головна

герой новели О.Де, виявивши в своїй кишені “пістоля”, якраз і потрапляє в ситуацію, на яку обов’язково мусить зреагувати.

Ще стародавні греки звернули увагу на таку особливість життєдіяльності, як постійне “невключання в ціль”: спроба вибору людини шоразу зводиться нанівещь долею. Одним із центральних виявів абсурдності у сприйнятті героя новели є війна зі своїми незмінними атрибутами – розрухою, горем-сльозами, смертю.

Вибухи-смерть, картини жахів війни, переростають у своєрідну фобію, яка приносить фізичний біль. Війна, зброя, смерть – це речі, які суперечать сутності Андрія. Проте стаючи перед усвідомленням того, що його зараз мають убити, сприйнявши за іншу людину, він нажимає курок.

Потрапивши в одну і ту ж проблемну ситуацію, люди зовсім по-різному реагують на випробування. Одні відразу ж гинуть, інші виживають, проте ціною, після якої вони вже ні на що не здатні. Деякі настільки вдало протистоять викликові, що не тільки не знесилюються, а, навпаки створюють сприятливі умови для подолання наступних випробувань.

Життєва позиція героя суперечить насильству, але він змушений його вчинити.

У центрі уваги твору суперечлива, амбівалентна природа вчинку.

Андрій стає соціально дієвим тією енергією, яку заклала в нього маса.

Не відчуваю часу, в якому живеш, означає загубити свою долю. Людина, яка зазнає такої екзистенційної катастрофи, перетворюється на маргінала.

В експозиції твору виникає образ “старого континенту”, образ безнадії, пустки, сірості і в природі, і в суспільстві, і в душах.

Ліричний герой не може логічно впорядкувати свої думки, за своїм станом вбачає лише тінь якоїсь невідомої істоти. Він усвідомлює свою розгубленість, роздвоєність, страх.

Образи у даному творі мають властивості зовсім інші, ніж у реалістів. Візьмено для прикладу образ пістоля. Ми зовсім не маємо його опису – лише деталі: “вичищений до розючого блиску”. Спостерігаємо зразок ослаблення зображального начала і посилення насамперед інтенціональності образу. На фоні сірих вікон – разючий блиск приковує увагу, постійно тримає напругу, крім того, постійно відчувається чиясь присутність: “вичищений”, хтось доклав до нього рук, комусь він був потрібен. Дотиковий епітет “холодні” підкреслює відчуженість, ворожість до когось. Цей хтось має певну мету: деталі вичистив із старанням. Відчувається втручання чужого “я” в “я” героя. Пістолет є виявом когось, що активно втручається у життя, когось близького до лиха людей. “Вичистив до дзеркального блиску”- епітет “дзеркальний” – не випадковий – у ньому відображається герой, мимовільно він мусить кимось бути. Бажання викинути пістолет – це бажання позбавитися чужого впливу. Наскрізним у новелі є образ краплин, які є символом сліз. Ці краплі не дають зосередитись, “кришать думки”, “перетворюються у розриви мін, потім снарядів і пізніше бомб”[1.146].

Образ страху один із центральних у творі. Відчуття страху відтворюється за допомогою образу темної тіні, страшної потвори за спиною, образу тиші. Автор ставить героя в нетипову ситуацію, і показує прояв нетипової поведінки. Андрій намагається відокремити себе від скоєного вчинку (вбивства), який суперечить його сутності.

Твір “В обороні життя” унаочнює трагічне перетворення “людини – індивідуальності” в “людину – масу”.

Список використаних джерел

1. Де.О. Під чужим небом.- Лондон: Чайка, 1966. – 214 с.

Олена Побірченко

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ У КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ

Освіта, насамперед вища, як найважливіша із соціальних підсистем, безпосередньо пов’язана із реалізацією нової педагогічної парадигми, що ґрунтується на зміні ставлення до людини, спрямована на її соціальне становлення.